

بررسی نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

آرش محمدی نافچی

* دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد چهار
محال و بختیاری (فارسان)، چهار محال و بختیاری، ایران
Arashmohammadi70nafchi@gmail.com

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، تبیین و بررسی نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۲-۱۳۹۸ انجام گرفته است، جامعه آماری شامل ۸۶ شرکت به عنوان نمونه از روش حذف سیستماتیک انتخاب شده است.

روش: روش تحقیق در این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ روش، از نوع توصیفی همبستگی می‌باشد. داده‌های مورد نیاز جهت تست فرضیه‌ها از صورت‌های مالی و یادداشت‌های صورت‌های مالی شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است، جهت تبیین نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود از روش رگرسیون بارون و کنی (۱۹۸۶) استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج پژوهش مؤید آن است که بین کیفیت سود و پایداری سود رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و بین پایداری سود و توانایی مدیران رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر، حدود ۲۴ درصد تأثیر کیفیت سود بر پایداری سود بیش از طریق توانایی مدیران (تأثیر غیرمستقیم یا واسطه‌ای) و حدود ۷۶ درصد تأثیر کیفیت سود بر پایداری سود مستقیم است. نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مدیران توانمند به دلیل دسترسی به اطلاعات درونی و محرمانه شرکت، انتظار می‌رود دارای درک بهتر و دقیق‌تر از وضعیت شرکت هستند و بهتر می‌توانند عملکرد آینده شرکت را پیش‌بینی نمایند و بهتر می‌توانند استانداردهای پیچیده را درک و به کار گیرند و بهتر می‌توانند منجر به پیشرفت و تقویت کیفیت و پایداری سود در شرکت شوند.

واژگان کلیدی: توانایی مدیران، کیفیت سود، پایداری سود

تشریح موضوع و بیان مسئله

سود حسابداری برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی سودمند است. این موضوع مهمترین نتیجه پژوهش بال و براون^۱ (۱۹۶۸) بود. اثری که سود حسابداری بر تصمیمات استفاده‌کنندگان می‌گذارد آن را در کانون توجه قرار داده و موجب مطرح شدن موضوعات مختلفی در رابطه با رقم سود شده است. یکی از موضوعاتی که در دوره اخیر توجه زیادی را به خود جلب نموده است بحث کیفیت سود می‌باشد. سود حسابداری از مهم‌ترین محصولات گزارشگری مالی است که استفاده‌کنندگان صورت مالی بیشترین توجه خود را به آن معطوف می‌کنند. (ثقفی و کردستانی، ۱۳۸۳) سودهایی را با کیفیت می‌دانند که پایدار باشند، پایداری سود تابعی از پایداری اجزای آن یعنی جزء نقدی و تعهدی است، پایداری سود^۲ از جمله ویژگی‌های کیفی سود حسابداری است که مبتنی بر اطلاعات حسابداری می‌باشد. پایداری سود، شاخصی است که به سرمایه‌گذاران در ارزیابی سودهای آتی و جریان‌های نقدی شرکت کمک می‌کند (خواجهی و همکاران، ۱۳۸۹). پایداری سود به معنای تکرارپذیری «استمرار» سود جاری است. هر چه پایداری سود بیشتر باشد، شرکت توان بیشتری در حفظ سودهای جاری دارد و فرض می‌شود کیفیت سود شرکت بیشتر است (ثقفی و کردستانی، ۱۳۸۳). پایداری سود، فرایندی است، که از سوی سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان هر چه بیشتر باشد می‌تواند معیار موثر و سودمندی برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان و توسعه بازار سرمایه به حساب آید (بولو، ۱۳۸۶). به سخن دیگر سودهای پایدار، قسمتی از سودهای موجود است که ماندگارند و ماندگاری آنها ادامه می‌یابد (مدرس و عباس‌زاده، ۱۳۸۷). در این راستا، مدیران می‌توانند با تصمیمات خود در رابطه با پروژهای عملیاتی شرکت بر پایداری سود و در نتیجه کیفیت سود تاثیرگذار باشند. بنابراین، توانایی مدیران می‌تواند به صورت مستقیم بر پایداری سود اثر گذاشته و به تبع آن تصمیمات استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی را تحت تاثیر قرار دهد. زیرا هرچه سود شرکت از پایداری بیشتری برخوردار باشد، برای آن شرکت دورنمای بهتری ترسیم شده و برای سرمایه‌گذاران از جذابیت بالاتری برخوردار خواهد بود. بنابراین، مطالعه پایداری سود می‌تواند از اهمیت ویژه‌ای در رابطه با موضوع تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، برخوردار باشد (بنی‌مهد والهباری، ۱۳۹۳). دیدگاه فرانسیس و اسمیت^۳ (۲۰۰۵) مبنی بر این است که پایداری سود از جمله ویژگی‌های کیفیت سود مبتنی بر اطلاعات حسابداری شمرده می‌شود و شاخصی است که به سرمایه‌گذاران در ارزیابی سودهای آتی و جریان‌های نقدی شرکت کمک می‌کند. لذا، سرمایه‌گذاران در برآوردهای سودهای آتی و جریان‌های نقدی مورد انتظارشان به بخش پایداری سود بیشتر از بخش ناپایدار آن اهمیت می‌دهند.

با عنایت به اهمیت پایداری سود به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر، شناسایی عوامل موثر بر پایداری سود یکی از مسایل مهم امروزی است. یکی از این عوامل مؤثر کیفیت سود^۴ است. (صفرزاده، ۱۳۹۲) کیفیت سود به عنوان یکی از معیارهای بهبود کیفیت گزارشگری مالی محسوب می‌شود و یکی از واژگان حسابداری است که هیچگونه اتفاق نظری در خصوص آن وجود ندارد. روساین و همکاران^۵ (۱۹۹۹) سودی را با کیفیت‌تر می‌دانند که پایدارتر باشد. اسکولر^۶ (۲۰۰۴) کیفیت سود، را رابطه معکوس بین اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی عملیاتی تعریف می‌کند. (گیولی و هاین^۷، ۲۰۰۷) کیفیت سود، عبارت است از بیان صادقانه سود گزارش شده، یعنی کیفیت سود بالا نشان دهنده مفید بودن اطلاعات سود برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان می‌باشد و مطابقت بیشتری با سود اقتصادی دارد (دی‌ژان^۸، ۲۰۰۹). لذا، هرچه اقلام تعهدی گزارش شده بیشتر باشد، کیفیت سود پایین‌تر است. اقلام

1 Ball & Brown

2 Earnings persistence

3 Francis & Smith

1 Earnings quality

2 Revsine et al

6 Scholer

4 Givoly & Hayn

5 De-jun

تعهدی^۹، ابزاری است که مدیر می‌تواند با استفاده از استانداردها و رویه‌های حسابداری آنها را کم و زیاد کند و تغییرات در اقلام تعهدی باعث تغییر در کیفیت سود می‌شود. با توجه به اهمیت کیفیت سود در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان و به عنوان تابعی از عملکرد اصلی شرکت، شناسایی عوامل موثر بر کیفیت سود یکی از مسایل مهم امروزی است. یکی از این عوامل، توانایی مدیران^{۱۰} است. توانایی مدیران، را می‌توان کارایی مدیران نسبت به رقبا در تبدیل منابع شرکت به درآمد تعریف نمود (دمرجیان و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۳). توانایی مدیران در شرکت‌ها می‌تواند یکی از عوامل مهم و تعیین کننده در موفقیت یا شکست شرکت باشد. مدیران توانا تر تصمیم‌گیری مناسب‌تری در ارتباط با تامین منابع مورد نیاز خواهند داشت (آندره و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۳). توانایی مدیران می‌تواند منجر به مدیریت کارا تر عملیات روزانه شرکت شود، خصوصاً در دوره‌های بحرانی عملیات، که تصمیم‌گیری‌های مدیریتی می‌تواند تاثیر به سزایی در کیفیت و پایداری سود داشته باشد. بر اساس دیدگاه (لیبی و لاف^{۱۳}، ۱۹۹۳) مدیران توانا قادر به انجام قضاوت صحیح و همچنین پیش‌بینی‌های دقیق نسبت به سایر افراد بوده و توانایی ترکیب بهتر اطلاعات را جهت انجام پیش‌بینی‌های قابل اعتمادتر، که منجر به گزارش‌های با کیفیت‌تر می‌شود، دارند. وی اذعان می‌دارد که در هر واحد تجاری، وظیفه اصلی مدیران توانا، استفاده حداکثری از منابع شرکت جهت کسب بازده مورد نظر است. (لپاک و همکاران^{۱۴}، ۲۰۰۷) بیان می‌دارد که وظیفه مدیران توانا در همه سطوح و همه نهادهای اجتماعی این است که محیطی را طراحی، ایجاد و نگهداری کنند که اعضای سازمان و شرکت بتوانند با فعالیت و همکاری گروهی در آن، به اهداف معین خود دست یابند. (چن و همکاران^{۱۵}، ۲۰۱۵) چنین بیان می‌کنند که توانایی مدیران یکی از اجزای اصلی موفقیت در تصمیم‌گیری‌های عملکرد شرکت است. (کریشنان و وانگ^{۱۶}، ۲۰۱۵) وجود مدیران توانا نقش کلیدی و مهم در شرکت دارد و باعث کاهش ریسک و نگرانی شرکت می‌شود. (وانگ و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۷) معتقدند مدیران توانا از آگاهی و قدرت درک تحلیلی بیشتری از شرایط حال و آینده شرکت، روند صنعت و وضعیت کلان اقتصادی برخوردارند. (لی و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۸) دریافتند که شرکت‌های دارای مدیران توانا از فرصت‌های سرمایه‌گذاری زیادی برخوردار بوده و از این فرصت‌ها منافع اقتصادی زیادی برای شرکت کسب می‌کنند.

از مهمترین تئوری‌ها، در زمینه موضوع فوق می‌توان تئوری‌های متعددی را نام برد: که از جمله آنها، تئوری نمایندگی^{۱۹} می‌باشد (صلواتی و رساییان، ۱۳۸۶). بر اساس تئوری نمایندگی (حساس‌یگانه و همکاران، ۱۳۸۷) بیان کردند که توانایی مدیران که بالا رود، باعث نظارت کامل‌تر و دقیق‌تر بر کیفیت و پایداری سود شرکت می‌گردد. با افزایش توانایی مدیران، انتظار می‌رود اقلام تعهدی به سمت کمتر شدن پیش برود و افزایش کیفیت سود را به همراه داشته باشد.

روابط بین متغیرهای پژوهش بیانگر آن است که بین توانایی مدیران و پایداری سود رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و بین توانایی مدیران و پایداری سود مثبت و معنادار وجود دارد. به بیان دیگر، با وجود مدیران توانا در هر شرکت یا سازمان بر پایداری و کیفیت سود افزایش داده می‌شود. بر اساس دیدگاه (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۳) مدیران دارای توانای بالا قدرت درک و درایت بهتری از شرایط داخلی یا خارجی شرکت و محیط تجاری داشته و از قدرت برآوردی بالایی در رابطه با «کیفیت سود» اقلام

6 Accruals Quality (AQ)

7 Managers' ability

8 Demerjian et al

9 Andreou et al

10 Libby & Luft

11 Lepak et al

1 Chen et al

2 Krishnan & Wang

3 Wang et al

4 Lee et al

5 Agency theory

6 Madan

تعهدی برخوردارند. مدیران توانا علاوه بر برآوردهای با کیفیت که انجام می‌دهند، به واسطه شناخت و قدرت درک خود، پروژه‌های سودآور را شناسایی کرده و با سرمایه‌گذاری در آنها جریان‌های نقدی عملیاتی را نیز بهبود می‌بخشد. به بیان دیگر، آنها پیش‌بینی بهتری از جریان‌های نقدی آتی داشته و همچنین از سیستم حسابداری و کارمندان به طرز قوی‌تر بهره می‌گیرند. (مادان، ۲۰۰۷)

بیان می‌نماید وجود کیفیت سود یکی از شاخص‌های مهم تعیین‌کننده موفقیت شرکت است و باعث می‌شود که شرکت سودی پایدار، مداوم و مستمر داشته باشد.

در این راستا با توجه به مطالب عنوان شده، اگر چه تاکنون مطالعات زیادی در مورد کیفیت و پایداری سود و توانایی مدیران در کشور صورت گرفته است، اما در زمینه نقش واسطه‌ای آن تاکنون مطالعه جامعی صورت نگرفته است. لذا، پژوهش حاضر در صدد است تا در بهبود تصمیم‌گیری به مدیران، سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران مالی شرکت‌ها و ... کمک نماید و ایده‌های جدیدی برای انجام پروژه‌های آتی در حوزه حسابداری، پیشنهاد نماید. پژوهش حاضر به بررسی و تبیین نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته یا به عبارتی دیگر، در تلاش جهت یافتن پاسخ برای سوال زیر است: آیا توانایی مدیران نقش واسطه‌ای در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود شرکت‌ها دارد یا خیر؟

مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

طبق بررسی‌های انجام گرفته مشخص گردید که به طور جداگانه در رابطه با هر یک از موضوعات، پژوهش‌های مختلفی انجام گردیده است. لذا، برخی از مرتبط‌ترین پژوهش‌های انجام شده در رابطه با عوامل تأثیرگذار بر پایداری سود به شرح می‌باشند:

پیشینه خارجی

شین و کیم^{۲۱} (۲۰۲۰) در پژوهشی تحت عنوان "کیفیت سود و ساز و کارهای حاکمیت شرکتی" با استفاده از مشاهدات سالانه شرکت‌های غیرمالی ۱۹۷۶ در بورس اوراق بهادار کشور کره در بازه زمانی ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ پرداختند. جهت بررسی فرضیه‌ها از آزمون رگرسیون خطی استفاده کردند. نتایج حاکی از آن است که بین کیفیت سود و ساز و کارهای حاکمیت شرکتی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

تئوفیلیس و نئوبیا^{۲۲} (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان "ارزش پایداری سود و تأثیر آن بر عملکرد شرکت‌ها" در کشور نیجریه پرداختند. در این پژوهش طرح تحقیقاتی *Expo Facto* به تصویب رسیده و ۵۱ شرکت در فهرست بورس نیجریه با استفاده از تکنیک‌های نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی طبقه‌بندی شده از همه بخش‌ها در بازه زمانی ۲۰۰۰-۲۰۱۶ نمونه‌برداری شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از رگرسیون و پانل استفاده شد. آزمون‌های برآورد پیش و پس از انجام شد؛ واریانس عامل تورم هیچ مدرکی برای چند کلاری بودن در بین متغیرها نشان نداد، آزمون ماتریس همبستگی هیچ مشکلی چند همبستگی را نشان نداد، آزمایش نرمال بودن با استفاده از آزمون *Jarque-Bera* از نرمال بودن هیچ مشکلی ایجاد نمی‌کند. نتایج نشان داد که خطای استاندارد پانل (*PRSR*) برای کنترل ناهمسان‌گردی استفاده شد. اهرم رابطه مثبت نشان داد در حالی که اندازه شرکت رابطه منفی با $Q(TQ)$ توپین نشان داد. همچنین براساس یافته‌ها روند رشد ضعیفی بین *EPERS* و توپین Q وجود داشته است. پایداری سود ناشی از درآمد اختیاری و فرصت طلبانه می‌تواند توانایی پیش‌بینی نادرست را فراهم کند.

لیم و همکاران^{۲۳} (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان "توانایی مدیران و حق‌الزحمه حسابرسی وابسته به آشفتگی مالی" پرداختند. آنها دریافتند که توانایی بالای مدیریت موجب افزایش حق‌الزحمه حسابرسی در شرکت‌های دچار آشفتگی مالی می‌شود و در

1 Shin & Kim

2 Theophilus & Nwaobia

1 Lim et al

2 Deng et al

شرکت‌های فاقد آشفتگی مالی موجب کاهش حق‌الزحمه حسابرسی می‌شود. همچنین شرکت‌های دچار آشفتگی مالی که از توانایی بالای مدیریت برخوردار هستند کیفیت ارقام تعهدی پایین و احتمال بالای ارائه مجدد (صورت مالی) را نشان می‌دهند. مدیران دارای توانایی بالا در شرکت‌های دچار آشفتگی مالی برای اینکه همزمان جبران خسارت مبتنی بر حقوق صاحبان سهام را به حداکثر برسانند و بر فشارهای ناشی از بدهی نیز غلبه کنند از گزارش مالی فرصت‌گرای بیشتر استفاده می‌کنند که موجب افزایش ریسک حسابرسی و منجر به حق‌الزحمه بیشتر حسابرسی می‌شود. چنین استدلال شد که مدیران توانمندتر می‌توانند بر شناخت بهتر خود از کارهای گزارش مالی و ضعف‌های شرکت در کنترل داخلی اتکا کنند و از فرصت‌های تقلب بهره بگیرند و استراتژی‌هایی را برای پنهان سازی طراحی کنند.

دنگ و همکاران^{۲۴} (۲۰۱۷) در پژوهشی تحت عنوان "سیاست تقسیم سود و کیفیت سود شواهدی از کشور چین، به بررسی ارتباط بین سیاست تقسیم سود و کیفیت سود" پرداخته‌اند. این پژوهش در بازه زمانی ۱۹۹۹-۲۰۱۴ با استفاده از مشاهدات ۲۴۸۷۴ سال-شرکت در کشور چین انجام شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که سیاست تقسیم سود با پایداری بالای سود، کیفیت بالای ارقام تعهدی و ارزشمندی بالای سود ارتباط دارد. تحلیل‌های اضافی نشان می‌دهد که ارتباط بین سیاست تقسیم سود و کیفیت سود می‌تواند تحت تاثیر عواملی همچون تامین مالی مجدد حقوق صاحبان سهام قرار گیرد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که مالکیت دولتی هم می‌تواند نقش بار اطلاعاتی سیاست تقسیم سود را کاهش دهد.

پانائوتیس و دافنا^{۲۵} (۲۰۱۶) در پژوهشی تحت عنوان "تاثیر توانایی مدیران بر سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در دوران بحران" بازه زمانی ۲۰۱۰-۲۰۱۵ در کشور اسرائیل انجام شده است. نتایج یافته‌ها حاکی از آن است که توانایی مدیران می‌تواند در پیش بینی بحران مالی سال آینده شرکت تاثیر داشته باشد.

پیشینه داخلی

جوادی‌نیا (۱۳۹۹) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تاثیر توانایی مدیران بر رابطه ارتباطات سیاسی و هزینه نمایندگی" پرداخت. این پژوهش در بازه زمانی ۱۳۹۳-۱۳۹۷ با استفاده از ۱۲۷ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است. این پژوهش بر اساس اهداف، از نوع تحقیقات کاربردی و در زمینه فرضیه‌های همبستگی می‌باشد. به منظور آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیونی حداقل مربعات تعمیم‌یافته با استفاده از نرم افزار ایویوز ۱۰ استفاده شده است. نتایج حاکی از رابطه مستقیم و معنادار بین ارتباطات سیاسی و هزینه نمایندگی است. که این رابطه با توانایی مدیران تعدیل می‌گردد. به سخن دیگر، مدیر توانا افزایش هزینه نمایندگی ناشی از روابط سیاسی را نه تنها کنترل، بلکه کاهش می‌دهد.

رضازاده و محمدی (۱۳۹۹) در پژوهشی تحت عنوان "توانایی مدیران و ارتباطات سیاسی و گزارشگری مالی متقلبانه" پرداختند. این پژوهش در بازه زمانی ۱۳۹۰-۱۳۹۶ با استفاده از ۱۲۹ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است. فرضیه‌ها بر اساس رگرسیون داده‌های ترکیبی آزمون شدند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بین توانایی مدیران و گزارشگری مالی متقلبانه رابطه منفی و معناداری وجود دارد و همچنین ارتباطات سیاسی شرکت‌ها با دولت، تاثیر توانایی مدیران در کاهش تقلب در گزارشگری مالی را تضعیف نمی‌کند.

رضایی و ویسی‌حصار (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی پایداری سود و ارقام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی" پرداختند. این پژوهش در بازه زمانی ۱۳۸۵-۱۳۹۵ با استفاده از ۱۰۶ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است. برای آزمون فرضیه‌ها از رویکرد رگرسیون با داده‌های ترکیبی و همچنین از تحلیل رگرسیون حداقل مربعات غیرخطی در قالب سیستم معادلات همزمان و نیز آزمون «میشکین، ۱۹۸۳» استفاده نمودند. یافته نشان داد که پایداری جزء نقدی

سود بیشتر از جزء تعهدی سود است بررسی پایداری سود و اقلام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی ولی از منظر بازار، سرمایه‌گذاران قابلیت اتکای بیشتری به اقلام تعهدی نسبت به جزء نقدی سود نشان می‌دهند. در نهایت بین پایداری سود و اجزاء سود تفاوت معناداری وجود دارد.

خزائی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "تاثیر توانایی مدیران بر میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی" پرداختند. این پژوهش در بازه زمانی ۱۳۸۴-۱۳۹۶ با استفاده از ۱۲۰ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است. در این پژوهش برای سنجش توانایی مدیران از الگوی دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) و به منظور سنجش قابلیت مقایسه، از الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) استفاده شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه پژوهش از الگوی رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. یافته‌ها بیانگر آن است که توانایی مدیران تاثیر مثبت و معناداری بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارد.

خواجوی و قدیریان (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان "توانایی مدیران، عملکرد مالی، خطر ورشکستگی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" شامل ۱۰۳ شرکت در بازه زمانی ۱۳۸۳ - ۱۳۹۴ پرداختند. توانایی مدیران با استفاده از الگوی دمرجیان و همکاران «۲۰۱۲» اندازه‌گیری شده است. همچنین، نرخ بازده دارایی‌ها به عنوان معیار عملکرد مالی به کار رفته است و الگوی امتیازدهی بازار نوظهور «امتیاز Z آلتمن» به منظور سنجش ورشکستگی مورد استفاده قرار گرفته است. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین توانایی مدیران و خطر ورشکستگی شرکت‌ها رابطه منفی وجود دارد و عملکرد مالی نقش متغیر واسطه‌ای کامل در رابطه بین توانایی مدیران و خطر ورشکستگی بازی می‌کند. به بیان دیگر، توانایی مدیران از طریق بهبود عملکرد مالی، خطر ورشکستگی را کاهش می‌دهد. از این رو، چنین نتیجه‌گیری شد که توانایی مدیران عامل مهمی در موفقیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

شفیعی (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه بین محافظه‌کاری با کیفیت سود و قیمت سهام" پرداختند. این پژوهش در بازه زمانی ۱۳۸۹-۱۳۹۳ با استفاده از ۹۶ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است. این پژوهش، از نظر هدف کاربردی و از نظر روش‌شناسی از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی است. جهت آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون خطی چند متغیره به صورت ترکیبی «سال-شرکت» استفاده شده است. در این پژوهش به منظور آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های F لیمر و خود همبستگی استفاده شده است. یافته‌ها حاکی از آن است که بین محافظه‌کاری و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد و بین محافظه‌کاری و قیمت سهام رابطه معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی (متدولوژی)

پژوهش پیش رو، با توجه به شیوه جمع‌آوری داده‌ها توصیفی از نوع تحلیل همبستگی است. از نظر منطبق اجرای پژوهش، این پژوهش قیاسی است. همچنین این پژوهش از دید هدف، کاربردی است. از نوع داده‌ها، پژوهش حاضر از جمله پژوهش‌های کمی است. از لحاظ زمان انجام پژوهش، طولی و گذشته‌نگر است. نمونه آماری شامل ۸۶ شرکت طی ۸ بازه زمانی ۱۳۹۸-۱۳۹۲ می‌باشد. در این پژوهش ابتدا آمار توصیفی متغیرها، بررسی می‌شود و سپس همبستگی بین متغیرهای مربوط با پایداری سود بررسی می‌گردد و سپس با استفاده از روش بارون و کنی^{۲۶}(۱۹۸۶)، نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این پژوهش با استخراج مستقیم داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی، پایگاه اطلاعاتی سایت سازمان بورس، مجموع داده‌های مورد نیاز برای آزمون فرضیه‌ها جمع‌آوری شده است. با توجه به ویژگی داده‌ها یعنی مشاهدات مربوط به شرکت‌ها در دوره زمانی یکسان، روش داده‌های تابلویی متعادل استفاده شده است. آزمون فرضیه‌ها با استفاده از نرم‌افزار STATA انجام می‌شود. داده‌های پژوهش از بانک اطلاعاتی سازمان بورس اوراق بهادار «کدال» و پایگاه اینترنتی بورس گردآوری شده است.

¹ Baron & Kenny

- ✚ شرکت‌های مد نظر جزء بانک‌ها، واسطه‌گری مالی، لیزینگ و شرکت‌های بیمه نباشد.
- ✚ سهام شرکت در تمام سال‌های دوره پژوهش معامله شده باشد.
- ✚ از لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، پایان سال مالی شرکت به پایان اسفند ماه ختم شود.
- ✚ طی سال‌های مطالعه، تغییر سال مالی یا فعالیت نداده باشد.
- ✚ تمام داده‌های مورد نیاز پژوهش از سال‌های ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۸ به طور کامل و پیوسته در دسترس باشند.

الگوی تحلیلی پژوهش

الگوی رگرسیون به کار رفته جهت آزمون چهار فرضیه پژوهش به شرح زیر می‌باشد.
متغیر مستقل در این پژوهش، کیفیت سود است که این شاخص به صورت زیر محاسبه می‌شود:
❖ کیفیت سود (EQ):

در این پژوهش، کیفیت سود به عنوان متغیر مستقل می‌باشد که جهت اندازه‌گیری آن از مدل رگرسیونی شماره (۱) برگرفته از پژوهش بارون و کنی (۱۹۸۶) استفاده خواهد شد.

$$ACCT / TAt-1 = a0 + a1(1 / TAt-1) + a2(\Delta REV - \Delta REC / TAt-1) + a3(PPE / TAt-1) + et \quad (1)$$

که:

$ACCT$ = کل اقلام تعهدی که برابر است با سود خالص - جریان‌های نقدی حاصل از عملیات

$TAt-1$ = کل دارایی سال قبل.

REV = تغییر در فروش / درآمد.

REC = تغییر در حساب‌های دریافتی تجاری

PPE = اموال، ماشین آلات و تجهیزات.

برای پی بردن به اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) در معادله (۲):

$$NDA_t = a_0 + a_1(1 / TAt-1) + a_2(REV - REC / TAt-1) + a_3(PPE / TAt-1) + et$$

تفاوت بین برآورد (باقیمانده استاندارد) در معادله (۲) و اقلام تعهدی واقعی نشان دهنده مجموع اقلام تعهدی اختیاری در معادله زیر است.

$$DA = ACCT - NDA_t \quad (3)$$

اقلام تعهدی غیر اختیاری = NDA

اقلام تعهدی اختیاری ناشی از باقیمانده‌های تخمین زده شده از روی مدل $DA = 1$

کیفیت سود در فرضیه دوم به عنوان متغیر وابسته، در فرضیه سوم به عنوان متغیر مستقل، در فرضیه چهارم به عنوان متغیر کنترلی (واسطه‌ای) در نظر گرفته شده است.

❖ پایداری سود (Erp):

پایداری سود در فرضیه‌های اول و دوم و سوم و چهارم به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. برای سنجش پایداری سود از معادله رگرسیونی چند متغیره استفاده می‌شود، که در آن سود جاری تابعی از سود دوره ما قبل تلقی می‌شود. به بیان دیگر، در این مدل تداوم سود، نماینده پایداری سود است. این الگو را دیچو و همکاران^{۲۷} (۲۰۰۲) ارائه کردند. متغیر پایداری سود می‌باشد که با استفاده مدل زیر اندازه‌گیری می‌شود.

$$t,i+3EARN_{i,t} = \beta_i o + \beta 1EARN_{i,t-1}$$

¹ Dechow et al

$EARN_t$: سود خالص دوره جاری t

$EARN_{t-1}$: سود خالص دوره پیشین

❖ توانایی مدیران (MA):

در این پژوهش، توانایی مدیران به عنوان متغیر واسطه‌ای «میانجی»^{۲۸} می‌باشد، دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) برای اولین بار الگوی جدیدی در ارتباط با سنجش توانایی مدیران در شرکت‌ها ارائه کردند که با استفاده از متغیرهای حسابداری، توانایی مدیران را به صورت کمی اندازه‌گیری می‌کند. تا قبل آن، توانایی مدیران با استفاده از متغیرهای غیرحسابداری ارزیابی می‌شد. توانایی مدیران در استفاده از منابع محدود برای نیل به اهداف شرکت از طریق شاخص دمرجیان به صورت زیر اندازه‌گیری می‌شود.

$$MAEF_{i,t} = [SALE_{i,t} / (\beta \cdot COGS_{i,t} + \beta_1 \cdot SG \& A_{i,t} + \beta_2 \cdot DEPR_{i,t} + \beta_3 \cdot R \& D_{i,t})]$$

$Sale$ = فروش. $Cogs$ = بهای تمام شده فروش.

$Sg\&A$ = هزینه‌های عمومی، اداری و فروش.

$Depr$ = هزینه‌های استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود.

$R\&D$ = هزینه تحقیق و توسعه.

در این مدل برای هر کدام از متغیرهای ورودی ضریب خاص، β ، در نظر گرفته شده است. زیرا اثر همه متغیرهای ورودی بر خروجی یعنی فروش یکسان نیست. مقدار محاسبه شده برای کارایی شرکت در محدوده صفر تا یک قرار می‌گیرد که حداکثر کارایی برابر است با یک و هر چه مقدار به دست آمده کمتر باشد یعنی کارایی شرکت پایین‌تر است و به تبع توانایی مدیریت پایین است.

جهت تصریح بهتر مدل رگرسیونی پژوهش از اندازه شرکت و نسبت جریان نقدی عملیاتی و اهرم مالی و فرصت‌های سودآوری به عنوان متغیرهای کنترلی به شرح زیر استفاده خواهد شد.

✓ اندازه شرکت ($Size$):

برابر است با لگاریتم طبیعی ارزش دفتری دارایی‌های شرکت (جنسن^{۲۹}، ۱۹۷۶).

$$SIZE_{i,t} = \text{Log}(ASSETBV_{i,t})$$

$SIZE$ = اندازه شرکت i در سال مالی t .

Log = لگاریتم طبیعی شرکت i در سال مالی t .

$ASSET$ = کل دارایی‌های شرکت i در سال مالی t .

➤ اهرم مالی^{۳۰} (LEV)

از تقسیم کل بدهی‌ها (کوتاه‌مدت و بلندمدت) بر مجموع کل دارایی‌ها (جاری و غیرجاری) محاسبه می‌شود (بکر و همکاران^{۳۱}، ۱۹۹۸).

$$\text{اهرم مالی} = \frac{\text{کل بدهی‌ها}}{\text{کل دارایی‌ها}} = \frac{\text{بدهی کوتاه مدت} + \text{بدهی بلند مدت}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

2 Mediating

1 Jensen

2 Financial Leverage (LEV)

3 Becker et al

4 Wang et al

➤ نسبت جریان نقدی عملیاتی (Cfo)

معادل نسبت وجوه نقد عملیاتی بر کل دارایی‌های ابتدای دوره است. این جریان شامل جریان‌های نقدی ورودی و خروجی ناشی از فعالیت‌های عملیاتی «فعالیت‌های اصلی و مستمر مولد درآمد عملیاتی» است که بر اساس سایر بخش‌ها تعدیل شده است (ونگ و همکاران^{۳۲}، ۲۰۱۶).

➤ فرصت‌های سودآوری (Mtb)

برای سنجش فرصت‌های سودآوری، از نسبت کیوتوبین^{۳۳} استفاده شده است (غلامی، ۱۳۸۲).

$$\text{ارزش بازاری حقوق صاحبان سهام} = \frac{\text{ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام}}{\text{فرصت‌های سودآوری}}$$

مراحل اجرای روش بارون و کنی (۱۹۸۶) و مدل‌های این پژوهش به شرح زیر است.

مرحله اول: اجرای رگرسیون بین کیفیت سود و پایداری سود (رابطه مستقیم).

مرحله دوم: اجرای رگرسیون بین کیفیت سود و توانایی مدیران.

مرحله سوم: اجرای رگرسیون بین توانایی مدیران و کیفیت سود.

مرحله چهارم: اجرای همزمان رگرسیون تأثیر کیفیت سود و پایداری سود بر توانایی مدیران نقش واسطه‌ای خواهد داشت.

نقش واسطه‌ای (تأثیر غیرمستقیم کیفیت سود بر پایداری سود از طریق توانایی مدیران) می‌تواند به دو صورت کامل یا نسبی باشد. اگر تأثیر کیفیت سود (متغیر مستقل) روی پایداری سود (متغیر وابسته) در مدل چهارم کمتر نسبت مدل اول باشد، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای نسبی خواهد داشت، یعنی هر دو متغیر کیفیت سود و توانایی مدیران می‌توانند پایداری سود (متغیر وابسته) را پیش‌بینی کنند. اگر تأثیر کیفیت سود (متغیر مستقل) روی پایداری سود (متغیر وابسته) در مدل چهارم معنادار نباشد، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای کامل خواهد داشت، یعنی که متغیر کیفیت سود تنها به واسطه توانایی مدیران می‌تواند پایداری سود (متغیر وابسته) را پیش‌بینی کنند. در غیر این صورت، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای ندارد.

بسط فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبانی و ادبیات نظری ارائه شده و در جهت پاسخ به چهار سؤال اصلی پژوهش در ارائه رویکردی نو، فرضیه‌های این پژوهش به شرح زیر تدوین شده است:

- ۱- کیفیت سود بر پایداری سود اثر مثبت و معنادار دارد.
- ۲- کیفیت سود بر توانایی مدیران اثر مثبت و معنادار دارد.
- ۳- توانایی مدیران بر پایداری سود اثر مثبت و معنادار دارد.
- ۴- در تأثیر بین کیفیت سود و پایداری سود، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای دارد.

طرح آزمون فرضیه‌ها

برای آزمون فرضیه‌ها و نقش واسطه‌ای نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود از روش رگرسیونی بارون و کنی (۱۹۸۶) استفاده می‌شود که مراحل اجرای روش و مدل‌های این پژوهش بر اساس روابط زیر محاسبه می‌شود:

فرضیه اول: اجرای رگرسیون بین کیفیت سود و پایداری سود (رابطه مستقیم).

(رابطه ۱)

$$ERP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 E.Q_{i,t} + \beta_2 CFO_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

$ERP_{i,t}$ = پایداری سود. $LEV_{i,t}$ = اهرم مالی.

$M.A_{i,t}$ = توانایی مدیران. $\varepsilon_{i,t}$ = جزء خطای تصادفی شرکت (جملات اخلاص).

β = ضریب همبستگی رگرسیون. i, t = شرکت i زمان t .

$E.Q_{i,t}$ = کیفیت سود. $SIZE_{i,t}$ = اندازه شرکت.

$CFO_{i,t}$ = نسبت‌های جریان نقدی عملیاتی. $MTB_{i,t}$ = فرصت‌های سودآوری.

فرضیه دوم: اجرای رگرسیون بین کیفیت سود و توانایی مدیران.

(رابطه ۲)

$$M.A_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 E.Q_{i,t} + \beta_2 CFO_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

$E.R.P_{i,t}$ = پایداری سود شرکت i زمان t .

فرضیه سوم: اجرای رگرسیون بین توانایی مدیران و پایداری سود.

(رابطه ۳)

$$ERP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 M.A_{i,t} + \beta_2 CFO_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

فرضیه چهارم: اجرای همزمان رگرسیون تأثیر کیفیت سود و توانایی مدیران بر پایداری سود.

(رابطه ۴)

$$ERP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 E.Q_{i,t} + \beta_2 M.A_{i,t} + \beta_3 CFO_{i,t} + \beta_4 LEV_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 MTB_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

نتایج یافته‌های پژوهش

نگاره شماره (۱) بیان کننده آمار توصیفی نمایی کلی از وضعیت توزیع مشاهدات هر متغیر را ارائه می‌دهد، جدول آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش برای بازه زمانی ۱۳۹۲-۱۳۹۸ بعد از ترمیم داده‌های پرت می‌باشد. داده پرت^{۳۴} به داده‌ای اطلاق می‌گردد که معمولاً در یک مجموعه داده نسبت به سایر مقادیر موجود بزرگ‌تر یا کوچک‌تر است. این گونه داده‌ها به دلایلی مختلفی از جمله اشتباه در جمع‌آوری داده‌ها، ابزار اندازه‌گیری نادرست، وجود افراد غیر معمول در نمونه و ... به وجود می‌آیند. تشخیص و حذف این داده‌ها از این رو حائز اهمیت است که این داده‌ها در صورت حذف نشدن در تمامی مراحل داده‌کاوی حضور داشته و باعث نتایج نادرست و بعضاً غیر منطقی خواهند شد (هاوکینز و همکاران^{۳۵}، ۱۹۸۰).

نگاره (۱): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش پارامتر	کیفیت سود (E.Q)	توانایی مدیران (M.A)	پایداری سود (Erp)	اندازه شرکت (SIZE)	نسبت جریان نقدی عملیاتی (Cfo)	فرصت‌های سودآوری (Mtb)	اهرم مالی (LEV)
مشاهدات	۸۶	۸۶	۸۶	۸۶	۸۶	۸۶	۸۶
میانگین	۰/۹۲	۰/۸۹	۰/۸۴	۱۳/۶۹	۰/۸۳	۰/۵۱	۰/۵۶
میانه	۰/۸۸	۰/۶۸	۰/۷۲	۰/۲۰	۰/۶۸	۰/۵۳	۰/۵۸
بیشینه	۰/۹۰	۰/۸۷	۰/۵۸	۱۹/۷۲	۰/۵۰	۰/۲۹	۰/۹۵

^{۳۴} یک داده پرت (outliers) مشاهده‌ای است، که به طور غیر عادی یا اتفاقی از وضعیت عمومی داده‌های تحت آزمایش و نسبت به قاعده‌ای که براساس آن آنالیز می‌شوند، انحراف داشته است. به طور ساده‌تر، داده پرت مقداری است، که نسبت به مجموع نمرات توزیع در حد افراط یا تفریط قرار داشته باشد.

^۲ Hawkins et al

کمینه	۰/۶۲	۰/۴۹	۰/۲۸	۱۲/۷۰	۰/۱	۰/۱۶	۰/۸۷
انحراف معیار	۰/۷۶	۰/۵۶	۰/۹۰	۱/۷	۰/۵۹	۰/۹۲	۰/۱۸
چولگی	۰/۴۳	۰/۵۲	۰/۳۵	۰/۶۳	۰/۴۸	۰/۱۹	۰/۳۲
کشیدگی	۰/۶۳	۰/۷۶	۰/۹۸	۰/۷۲	۰/۸۶	۰/۲۳	۰/۶۹

منبع: یافته‌های پژوهش

بر اساس جدول بالا، بیشترین و کمترین انحراف معیار به ترتیب مربوط به فرصت‌های سودآوری و اهرم مالی است. بیشترین کشیدگی مربوط به متغیر پایداری سود و کمترین کشیدگی مربوط به فرصت‌های سودآوری است. بیشترین چولگی مربوط به متغیر اندازه شرکت و کمترین چولگی مربوط به فرصت‌های سودآوری است.

آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

جدول زیر نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای مدل‌ها را نشان می‌دهد. همان طور که مشاهده می‌شود برای همه متغیرها مقدار سطح معنی‌داری کمتر از ۵٪ است، در نتیجه فرض صفر رد می‌شود و متغیرها نرمال نیستند.

نگاره (۲): نتایج حاصل از آزمون نرمال بودن متغیرها

متغیر	آماره	سطح معنی‌داری
پایداری سود	۱۱۸/۳۶	۰/۰۰
توانایی مدیران	۸۶/۰۰	۰/۰۰
کیفیت سود	۷۶/۲۰	۰/۰۰
اهرم مالی	۵۸/۴۴	۰/۰۰
جریان نقدی عملیاتی	۴۸/۴۰	۰/۰۰
اندازه شرکت	۸/۵۱	۰/۰۰
فرصت‌های سودآوری	۳۷/۱۱	۰/۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

آزمون پایایی متغیرهای پژوهش

در این پژوهش، برای بررسی مانایی متغیرها برای داده‌های ترکیبی، از آزمون لوین-لین چوی^{۳۶} استفاده می‌شود. خلاصه نتایج این آزمون در جدول زیر ارائه شده است (مانایی برای متغیرهای مجازی معنی پیدا نمی‌کند و در نتیجه برای این متغیرها انجام نمی‌شود).

نگاره (۳): نتایج حاصل از آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

آزمون لوین-لین چوی		
متغیر	آماره F	p -value
پایداری سود	۴۶/۸۷۹	۰/۰۰
توانایی مدیران	۸۶/۲۵۳	۰/۰۰۰۱
کیفیت سود	۱۹/۸۲۹	۰/۰۰۰۱

^۱ Levin, Lin & Chu (LLC)

اهرم مالی	۸/۳۶۹	۰/۰۰۰۱
جریان نقدی عملیاتی	۶۳۵۱/۹۵	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۱۸/۰۰۰	۰/۰۰۰۲
فرصت‌های سودآوری	۴۳/۶۸	۰/۰۰۰۱

منبع: یافته‌های پژوهش

با توجه به جدول بالا، مقدار p -value آزمون لوین- لین چوی برای همه متغیرها کمتر از ۰.۵٪ می‌باشد. (p -value ≤ 0.05)، در نتیجه فرض صفر رد می‌شود و متغیرها ایستا (مانا) هستند.

نگاره (۴): نتایج حاصل از آزمون F لیمر و هاسمن در روش داده‌ها با ساختار پانل

مدل	متغیر وابسته	متغیر مستقل	P -VALUE محاسبه شده در آزمون F لیمر	نتیجه آزمون F لیمر	P -VALUE محاسبه شده در آزمون هاسمن	نتیجه آزمون هاسمن	روش انتخاب شده
۱	پایداری سود	کیفیت سود	۰/۰۰۰۰	روش اثرات ثابت	۰/۰۲	روش اثرات تصادفی	روش اثرات تصادفی
۲	پایداری سود	کیفیت سود	۰/۰۰۰۰	روش اثرات ثابت	۰/۰۱	روش اثرات تصادفی	روش اثرات تصادفی
۳	پایداری سود	کیفیت سود	۰/۰۰۰۰	روش اثرات ثابت	۰/۰۰۷۲	روش اثرات ثابت	روش اثرات ثابت
۴	پایداری سود	کیفیت سود	۰/۰۰۰۰	روش اثرات ثابت	۰/۰۶	روش اثرات تصادفی	روش اثرات تصادفی

منبع: یافته‌های پژوهش

آزمون F لیمر^{۲۷} و هاسمن^{۲۸}

نتایج جدول آزمون F لیمر، بیانگر رد شدن فرضیه صفر و وجود ناهمگنی مقاطع می‌باشد، در واقع بیانگر مناسب بودن روش پانل دیتا برای برآورد مدل رگرسیون فرضیه‌ها می‌باشد. نتایج آزمون هاسمن بیانگر آن است که مقدار سطح معنی‌داری برای فرضیه‌ها کمتر از ۵ درصد بوده در نتیجه فرضیه صفر مبنی بر مناسب بودن اثرات تصادفی را نمی‌توان پذیرفت و اثرات ثابت ارجح تر می‌باشد. لذا، در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل اثرات ثابت ارجح است.

نگاره (۵) نتایج حاصل از رگرسیون را نشان می‌دهد. بر اساس مطالب عنوان شده، در این پژوهش جهت آزمون فرضیه اصلی، یعنی نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تاثیر کیفیت سود بر پایداری سود شرکت‌ها از روش بارون و کنی (۱۹۸۶) استفاده می‌شود. بر اساس این روش باید تاثیر مستقیم کیفیت سود بر پایداری سود برآورده شود و سپس نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تاثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود شرکت‌ها بررسی گردد. نتایج مدل ۱ در نگاره ۵ نشان دهنده تاثیر مستقیم کیفیت سود بر پایداری سود و مدل ۴ نشان دهنده نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تاثیر کیفیت سود بر پایداری سود شرکت‌ها را نشان می‌دهد. تاثیر

¹ F- Leamer Test² Hausman Test

کیفیت سود در بر توانایی مدیران شرکت‌ها است (ضریب = ۰/۰۰۷ و آماره $t = ۳/۵$). این نتیجه منجر به فرضیه اول این پژوهش می‌گردد.

نگاره (۵): نتایج حاصل از رگرسیون

فرضیه	متغیر وابسته	نام متغیر	نماد متغیر	ضریب تاثیر	آماره $t^{۳۹}$	$ P>t $
اول	پایداری سود (Erp)	کیفیت سود	E.Q	۰/۸۰	۱/۳۵	۰/۰۰۰
		جریان نقدی عملیاتی	Cfo	۰/۹۲	۲/۳۲	۰/۰۰۰
		اهرم مالی	Lev	.۶۶	۰/۱۵	۰/۰۰۰
		اندازه شرکت	size	۰/۴۴۸	۳۵/۲۶	۰/۰۰۰
		فرصت‌های سودآوری	Mtb	۴/۷۰	۰/۶۱۸	۰/۵۴۱
		ضریب ثابت	cons	۰/۲	۰/۴۴	۰/۰۰۰
دوم	توانایی مدیران (M.A)	کیفیت سود	E.Q	۰/۰۰۷	۳/۵	۰/۰۰۰
		جریان نقدی عملیاتی	Cfo	۰/۲۱	۱/۰۲۱	۰/۳۰۵
		اهرم مالی	Lev	۰/۱۸	۰/۳۸	۰/۷۲۸
		اندازه شرکت	size	۰/۰۰۱۹	۱/۶۲	۰/۱۰۵
		فرصت‌های سودآوری	Mtb	۴/۱۰۵	۱/۹۵۰	۰/۰۰۰
		ضریب ثابت	cons	۰/۴	۲/۰۴	۰/۰۰۰
سوم	پایداری سود (Erp)	توانایی مدیران	M.A	۱۰/۲۱۵۱	۱۰/۶۳۳	۰/۰۰۰
		جریان نقدی عملیاتی	Cfo	۰/۴۰	۳/۸۰	۰/۰۰۰۰
		اهرم مالی	Lev	.۸۹	۳/۲۹۶	۰/۰۰۱
		اندازه شرکت	size	۱/۷۳۵	۵/۰۶۰	۰/۰۰۰
		فرصت‌های سودآوری	Mtb	۰/۰۳	۲/۹۵	۰/۰۰۰۰
		ضریب ثابت	cons	۰/۵۳	۴/۷۲	۰/۰۰۰
چهارم	پایداری سود (Erp)	کیفیت سود	E.Q	۰/۲۵۱۷	۰/۲۳۷۳	۰/۲۸۸
		توانایی مدیران	M.A	۱۹/۸۸	۸/۷۶۹	۰/۰۰۰
		جریان نقدی عملیاتی	Cfo	۰/۰۰۳	۲/۸۸۵	۰/۰۰۵
		اهرم مالی	Lev	۰/۱۸	-۲/۴۸	۰/۰۰۰
		اندازه شرکت	size	۰/۰۱۱	۰/۲۸	۰/۰۰۰
		فرصت‌های سودآوری	Mtb	۰/۰۶۳	۳۴/۲۶۰	۰/۰۰۰
		ضریب ثابت	cons	۰/۸۸۲	۲/۵۱	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج مدل ۳ در نگاره ۵ حاکی از تاثیر مثبت و معنادار توانایی مدیران و پایداری سود (ضریب $10/2151$ و آماره $t = 1/0633$) بر اساس روش رگرسیونی بارون و کنی (۱۹۸۶) جهت آزمون فرضیه اصلی این پژوهش «فرضیه سوم» توانایی مدیران در رابطه بین کیفیت سود و پایداری سود نقش واسطه‌ای دارد، شرایط زیر باید حاکم باشد:

۱. کیفیت سود «متغیر مستقل» در مدل اول باید اثر معنادار بر پایداری سود «متغیر وابسته» داشته باشد.
 ۲. کیفیت سود «متغیر مستقل» در مدل دوم باید اثر معنادار بر توانایی مدیران «متغیر واسطه‌ای» داشته باشد.
 ۳. توانایی مدیران «متغیر واسطه‌ای» در مدل سوم و چهارم باید اثر معنادار بر پایداری سود «متغیر وابسته» داشته باشد.
- نتایج حاکی از برقراری سه شرط فوق است، نقش واسطه‌ای (تأثیر غیرمستقیم کیفیت سود بر پایداری سود از طریق توانایی مدیران) می‌تواند به دو صورت کامل یا نسبی باشد. اگر تأثیر کیفیت سود (متغیر مستقل) روی پایداری سود (متغیر وابسته) در مدل چهارم کمتر نسبت مدل اول باشد، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای نسبی خواهد داشت، یعنی هر دو متغیر کیفیت سود و توانایی مدیران می‌توانند پایداری سود (متغیر وابسته) را پیش‌بینی کنند. اگر تأثیر کیفیت سود (متغیر مستقل) روی پایداری سود (متغیر وابسته) در مدل چهارم معنادار نباشد، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای کامل خواهد داشت، یعنی که متغیر کیفیت سود تنها به واسطه توانایی مدیران می‌توانند پایداری سود (متغیر وابسته) را پیش‌بینی کنند. در غیر این صورت، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای ندارد. از آنجایی که نتایج نشان می‌دهد که تأثیر کیفیت سود (متغیر مستقل) روی پایداری سود (متغیر وابسته) در مدل ۴ (ضریب $19/88$ و آماره $t = 8/769$) کمتر است نسبت به مدل اول (ضریب $0/80$ و آماره $t = 1/35$) است. بنابراین، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای نسبی دارد و دو متغیر کیفیت سود و توانایی مدیران می‌توانند پایداری سود (متغیر وابسته) را پیش‌بینی کنند. اگر تأثیر کیفیت سود (متغیر مستقل) روی پایداری سود (متغیر وابسته) در مدل اول معنادار نباشد، ولی در مدل چهارم معنادار شود، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای کامل دارد (بارون و کنی، ۱۹۸۶). ضریب تأثیر کیفیت سود بر پایداری سود در مدل اول $0/80$ و در مدل چهارم $19/88$ است، تفاوت این دو ضریب نشان دهنده میزان تأثیر واسطه‌ای (غیرمستقیم) کیفیت سود بر پایداری سود از طریق توانایی مدیران است. به عبارت دیگر، در حدود ۲۴ درصد تأثیر کیفیت سود بر پایداری سود از طریق توانایی مدیران است و حدود ۷۶ درصد تأثیر مستقیم بر پایداری سود می‌گذارد.

$$\text{میزان نقش واسطه‌ای توانایی مدیران} : \frac{(0/80) - 19.88}{0/80} * 100 = \%24$$

مفروضات زیربنایی رگرسیون

ضریب تعیین تعدیل شده در رگرسیون R^2 نشان دهنده میزان دقت برازش داده‌ها توسط تابع رگرسیون «نیکوئی برازش» است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که تا چه حدی معادله رگرسیونی به دست آمده، تغییر در متغیر وابسته را نشان می‌دهد. به عنوان مثال ۷۶ درصد تغییرات در پایداری سود در مدل ۱ به علت متغیرهای مازاد وجه نقد، اندازه شرکت، اهرم مالی، نرخ بازده دارایی‌ها و نرخ بازده حقوق صاحبان سهام است. یا مدل ۴ توان توضیح تا ۶۰ درصد از تغییرات در پایداری سود است. علاوه بر ضریب تعیین، از آزمون F^4 جهت تعیین معناداری متغیرهای توضیحی استفاده شده می‌شود. فرضیه صفر این آزمون حاکی از آن است که هیچ یک از ضرایب مدل آماری معنادار نیست. همچنین نتایج حاصل از تست خطی بودن رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته پس از برازش مدل رگرسیونی را نشان می‌دهد.

نگاره (۶): نتایج مفروضات زیربنایی رگرسیون

نتیجه	آزمون نرمال بودن باقیمانده ها جارک- برا	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	مدل
نرمال بودن باقی مانده‌ها	J-arque-Bera = (۰/۰۶)۶/۴۱	۰/۷۶	۶۴۲۳/۰۰	۱
نرمال بودن باقی مانده‌ها	J-arque-Bera = (۰/۱۶) ۸/۹۵	۰/۷۲	۴۱۷/۵۷	۲
نرمال بودن باقی مانده‌ها	J-arque-Bera = (۰/۰۷)۶/۱۸	۰/۶۲	۴۶۲/۲۰	۳
نرمال بودن باقی مانده‌ها	J-arque-Bera = (۰/۰۹)۴/۸۰	۰/۶۰	۳۰۲۰/۳۲	۴

سطح معناداری آزمون جارک- برا در هر چهار فرضیه بزرگ‌تر از ۵٪ است. بنابراین، باقیمانده‌های فرضیه‌های فوق دارای توزیع نرمال است.

نگاره (۷): نتایج حاصل از آزمون همسانی واریانس

نتیجه	سطح معناداری	آماره والد	مدل
عدم همسانی واریانس	۰/۰۰۰	۶۸۱۳/۴	۱
عدم همسانی واریانس	۰/۰۰۰	۸۶۶۵/۷	۲
عدم همسانی واریانس	۰/۰۰۰	۴۴۱۵/۸	۳
عدم همسانی واریانس	۰/۰۰۰	۳۶۱۸/۴	۴

با توجه به جدول بالا. مقدار p -value به دست آمده برای والد تعدیل شده در هر چهار مدل برابر ۰/۰۰ می‌باشد و از سطح معنی‌داری ۰/۰۵ کمتر است (p -value ≤ 0.05)، فرض صفر (وجود همسانی واریانس) رد می‌شود که نشان می‌دهد در این چهار مدل مشکل ناهمسانی واریانس باقیمانده‌ها وجود دارد. در نتیجه برای بر طرف شدن این مشکل از رگرسیون حداقل مربعات تعمیم (GLS) یافته استفاده می‌کنیم.

آزمون‌های سوبل^۱، آروین^۲ و گودمن^۳

برای تایید نقش واسطه‌گری توانایی مدیران در تاثیر بین کیفیت سود و پایداری سود از تست‌های تحکیم کننده، یعنی تست سوبل، آروین و گودمن (۱۹۸۲) استفاده می‌کنیم. فرض صفر در این آزمون‌ها بیانگر عدم واسطه‌گری توانایی مدیران است و از آنجا که سطح معنی‌داری در هر دو آزمون کمتر از ۵٪ است، فرض صفر رد می‌شود و نقش واسطه‌گری توانایی مدیران تأیید می‌شود.

1 Sobel test
2 Aroian test
3 Goodman test

نگاره (۸): نتایج آزمون‌های سوبل، آروین و گودمن

نوع آزمون	آماره T	خطای استاندارد	سطح معنی‌داری	نتیجه
آزمون سوبل	۳/۵۸	۰/۰۶۸	۰/۰۰۴	تایید نقش واسطه‌گری
آزمون آروین	۳/۲۳	۰/۰۶۵	۰/۰۰۴	تایید نقش واسطه‌گری
آزمون گودمن	۳/۱۰	۰/۰۶۰	۰/۰۰۳	تایید نقش واسطه‌گری

جمع‌بندی و تفسیر نتایج کلی پژوهش

هدف این پژوهش، بررسی و تبیین نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تأثیر بین کیفیت سود بر پایداری سود بود. بر این اساس فرض بر این است کیفیت سود باعث افزایش پایداری سود می‌گردد که نتایج فرضیه اول نشان داد که رابطه مثبت و معنادار بین کیفیت سود و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد. به عبارتی، کیفیت سود بر پایداری سود تأثیرپذیری مستقیم دارد. به عبارتی هر چه کیفیت سود بالاتر «پایین‌تر» رود، پایداری سود شرکت‌ها کاهش «افزایش» می‌یابد. لذا، فرضیه اول پژوهش تأیید شده است. نتایج آزمون فرضیه اول با نتایج برخی از پژوهشگران نظیر (حاجیه‌ها و گیلاوی، ۲۰۱۲) منطبق و سازگار می‌باشد و نتایج یکسانی را در بر داشت.

نتایج مؤید آن است که هر چه قدر مدیر دارای دانش و آگاهی بیشتری نسبت به صنعت مورد فعالیت خود باشد، از توانایی بیشتری برای انجام قضاوت و تخمین دقیق و صحیح ارقام تعهدی خواهد داشت که این امر به ارائه صادقانه سود حسابداری منجر شده و در نتیجه باعث افزایش کیفیت و پایداری سود می‌شود. به بیان دیگر، بر اساس دیدگاه ریچاردسون (۲۰۰۳) پایداری سود به هر میزان که تداوم داشته باشد، با کیفیت در نظر گرفته می‌شود. از دیدگاه سرمایه گذار، کیفیت سود زمانی قابل طرح است که سودهای گزارش شده جاری در دوره‌های بعد نیز تداوم داشته باشند که این تداوم بیانگر سودآوری بالاتر است و پیش‌بینی درست‌تری را در بر دارد که خود حاکی از ارتباط مستقیم و معناداری بین کیفیت سود و پایداری سود برای سال‌های آتی است.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین کیفیت سود و توانایی مدیران در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد. این جمله بیانگر این موضوع است که با افزایش کیفیت سود، توانایی مدیران نیز تقویت می‌شود. نتایج آزمون فرضیه دوم با نتایج برخی از پژوهش (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۰) و (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۳) و منصورفرو همکاران (۱۳۹۴) منطبق و سازگار است و نتایج یکسانی دارد.

نتایج مؤید آن است که توانایی مدیران بر روی عملکرد و پایداری سود شرکت تأثیر مثبتی دارد، زیرا توانایی مدیران در تحلیل اطلاعات مالی شرکت بسیار موثر است و منجر به کسب بازدهی بیشتر می‌شود، به بیان دیگر، هر چه مدیران، مهارت و توانایی عمومی و خصوصی بیشتری داشته باشند، قطعاً نقش خود را در کیفیت سود شرکت بهتر می‌توانند ایفا نمایند. همچنین هر چه توانایی مدیران در استمرار و ثبات کیفیت سود بیشتر باشد، یک شرکت بیشتر در عرصه رقابت و پیشرفت باقی می‌ماند و همچنین مدیران توانمند قادرند قضاوت‌ها و برآوردهای دقیق و اثر بخش‌تری را انجام دهند و با استفاده کارا تر از منابع شرکت، عملکرد بهتری را در کیفیت سود به ارمغان آورند. همچنین بر اساس پژوهش دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳) کیفیت سود با توانایی مدیران رابطه مثبت و معنادار دارد به این دلیل که وجود مدیران توانا تر منجر به ایجاد درآمدهای بالاتر، کیفیت سود بیشتر، خطای کمتر در تامین مالی نامناسب از طریق استقراض می‌شود. مدیر توانا باید تمام جنبه‌ها و موقعیت‌های شرکت را در نظر گرفته و با توجه به نیازها و موقعیت شرکت، منابع شرکت را به درستی انتخاب نماید تا به سودی با کیفیت دست یابد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه سوم نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین توانایی مدیران و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد. این جمله بیانگر این موضوع است که با افزایش توانایی مدیران، پایداری سود افزایش می‌یابد. نتایج آزمون فرضیه سوم با نتایج برخی از پژوهشگران نظیر (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۳) منطبق و سازگار است و نتایج یکسانی دارد، نتایج حاصل از فرضیه فوق موافق با یافته‌های گزارش شده کشورهای پیشرفته است و با پژوهش (فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۸) مغایرت دارد. علت این مغایرت را می‌توان کاربرد معیارهای متفاوت در اندازه‌گیری توانایی مدیران توجیه کرد.

نتایج مؤید آن است که مدیران با توانایی بیشتر می‌توانند به طور کاراتری عملیات روزانه شرکت را مدیریت و اداره کرده به واسطه درک بهتر از ریسک و نرخ بازده بالاتری را برای سهامداران و سرمایه‌گذاران به دست آورند. چنین استدلال می‌شود که مدیران به دلیل اعتمادی که به توانایی خود دارند، معتقدند که می‌توانند روند سودآوری شرکت «پایداری سود» را برای مدت طولانی حفظ نموده و افزایش دهند. از این رو، آنها پیش‌بینی می‌کنند که توانایی مدیران منجر به پایداری بیشتر سود می‌شود. همچنین مدیران می‌توانند با تصمیمات خود در رابطه با پروژه‌های عملیاتی شرکت بر پایداری سود و در نتیجه کیفیت سود تاثیر بگذارند. از سوی دیگر،

در بحث پایداری سود هر چقدر مدیر دارای توانایی بالایی باشد، سود گزارش شده هر سال همبستگی مثبت و معناداری با سود سال قبل خواهد داشت. چن و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود معتقدند که توانایی مدیران یکی از اجزای موفقیت توانایی مدیران نوآوری در تصمیم‌گیری آنهاست که منجر به پایداری و تداوم سود شده است و عملکرد شرکت‌ها را به سوی پیشرفت سوق داده است و نقش کلیدی را ایفا نموده است. همچنین وجود مدیران توانا می‌تواند با مزیت رقابتی، عاملی برای موفقیت تجاری و پایداری بیشتر سود گردد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه چهارم نشان داد در سطح اطمینان ۹۵٪، رابطه مثبت و معناداری بین کیفیت سود و توانایی مدیران، پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد. در نتیجه، نقش واسطه‌ای توانایی مدیران در تاثیر بین کیفیت سود، بر پایداری سود مورد تأیید می‌باشد. تئوری حمایت‌کننده این پژوهش، تئوری نمایندگی (حساس‌یگانه و همکاران، ۱۳۸۷) می‌باشد.

خلاصه نتایج پژوهش به شرح جدول ذیل ارائه می‌گردد:

نگاره (۹): خلاصه یافته‌های پژوهش

ردیف	عنوان	ضریب تاثیر	معنادار بودن / نبودن	نتیجه
H1	کیفیت سود بر پایداری سود اثر مثبت و معنادار دارد.	مثبت	معنادار	عدم رد فرضیه
H2	کیفیت سود بر توانایی مدیران اثر مثبت و معنادار دارد.	مثبت	معنادار	عدم رد فرضیه
H3	توانایی مدیران بر پایداری سود اثر مثبت و معنادار دارد.	مثبت	معنادار	عدم رد فرضیه
H4	در تأثیر بین کیفیت سود و پایداری سود، توانایی مدیران نقش واسطه‌ای دارد.	مثبت	معنادار	عدم رد فرضیه

پیشنهاد‌های حاصل از پژوهش

با توجه به نتایج آماری به دست آمده پیشنهاد می‌گردد:

الف: پیشنهاد می‌شود، در پژوهش‌های آتی رابطه بین توانایی مدیران با سایر ویژگی‌های سود بررسی گردد.

ب: پیشنهاد می‌شود، که سرمایه‌گذاران جهت پیش‌بینی وضعیت کیفیت و پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران به وضعیت آتی عملکرد شرکت‌ها توجه بیشتری بنمایند و در انتخاب مدیران توانا تر دقت لازم را به عمل آورند.

ت: پیشنهاد می‌شود که جهت تاثیر پایداری سود بر وضعیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک صنعت و نوع فعالیت مورد مطالعه قرار گیرند و تاثیر سایر متغیرها را بر روی پایداری و کیفیت سود مورد سنجش و ارزیابی قرار دهند.
پ: پیشنهاد می‌شود که با توجه به نتایج و دستاوردهای پژوهش سرمایه‌گذاران در ارزیابی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، علاوه بر بررسی سوددهی و پایداری آن، به روند سودهای گذشته و پایداری آن نیز توجه نمایند.

منابع و مأخذ

فارسی

- ✓ بنی‌مهد، بهمن، الهیاری، غلامحسین (۱۳۹۲) دیدگاه اقتصاد سیاسی و مدیریت سود، فصلنامه حسابداری مدیریت، شماره ۱۸، صص ۴۳ - ۳۱.
- ✓ بولو، قاسم (۱۳۸۶) هزینه حقوق صاحبان سهام و ویژگی‌های سود، پایان‌نامه دکتری حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران.
- ✓ ثقفی، علی، کردستانی، غلامرضا (۱۳۸۳) بررسی و تبیین رابطه بین کیفیت سود و واکنش بازار به تغییرات سود نقدی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، سال ۱۱، شماره ۳۷، صص ۵۱-۷۲.
- ✓ جوادی‌نیا، امیر (۱۳۹۹) بررسی تاثیر توانایی مدیران بر رابطه ارتباطات سیاسی و هزینه نمایندگی، فصلنامه چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، شماره ۲۱، صص ۱۴۴-۱۶۳.
- ✓ خواجه‌جوی، شکرالله، ولی‌پور، هاشم، عسگری، سهیلا (۱۳۸۹) بررسی تاثیر محافظه‌کاری بر پایداری سود شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال ۲، شماره ۸، صص ۹۰-۱۰۳.
- ✓ خواجه‌جوی، شکرالله، قدیریان، محمدحسین (۱۳۹۷) توانایی مدیران، عملکرد مالی، خطر ورشکستگی، مجله دانش حسابداری، دوره نهم، شماره ۱، پیاپی ۳۲، صص ۳۵-۶۱.
- ✓ خزائی، مهدی، زلّقی، حسن، افلاطونی، عباس (۱۳۹۸) تاثیر توانایی مدیران بر میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مجله دانش حسابداری، دوره ۱۰، شماره ۲، صص ۲۱-۴۲.
- ✓ دیان‌تی‌دیلمی، زهرا (۱۳۹۴) روش تحقیق در حسابداری، راهنمای عملی برای نگارش پایان‌نامه و مقاله. انتشارات عدالت نوین، تهران. صص ۲۰-۶۰.
- ✓ رضایی، فرزین، ویسی‌حصار، ثریا (۱۳۹۸) بررسی پایداری سود و اقلام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی، مجله علمی دانش حسابداری مالی، دوره ۶، پیاپی ۲۰، صص ۱۸۷-۲۱۰.
- ✓ رضازاده، جواد، عبدالله، محمدی (۱۳۹۹) توانایی مدیران و ارتباطات سیاسی و گزارشگری مالی متقلبان، فصلنامه بررسی حسابداری و حسابرسی، صص ۲۱۶-۲۳۸.
- ✓ شفیعی، مریم (۱۳۹۵) بررسی رابطه بین محافظه‌کاری با کیفیت سود و قیمت سهام، فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره ۲، شماره ۱، صص ۵۴-۶۲.
- ✓ صلواتی، شاهپور و رساییان، امیر (۱۳۸۶) بررسی رابطه بین ساختار سرمایه و نقدشوندگی سهام در ایران، نامه اقتصادی مفید، صص ۱۴۳-۱۶۳.
- ✓ صفرزاده، مهدی (۱۳۹۲) کیفیت سود و معیارهای اندازه‌گیری آن، پژوهش حسابداری، صص ۱۲۵-۱۴۵.
- ✓ غلامی، غلامرضا (۱۳۸۲) بررسی ارتباط بین تغییرات اهرم‌های عملیاتی، مالی و مرکب با تغییرات بازده سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران.
- ✓ مدرس، احمد، عباس‌زاده، محمدرضا (۱۳۸۷) بررسی تحلیلی تاثیر توانایی پیش‌بینی اجزاء تعهدی و جریان‌های نقدی بر کیفیت سود پیش‌بینی شده، دانش و توسعه، سال ۱۵، شماره ۲۴، صص ۲۳۸-۲۰۵.

References

- ✓ Andreou, Panayiotis C. ; Ehrlich, Daphna; & Christodoulos Louca(2013). “Managerial Ability and Firm Performance: Evidence from the Global Financial Crisis.” Available online: <http://www.efmaefm.org>.
- ✓ Ball, R. J., and P. Brown. (1968). An empirical evaluation of accounting income numbers. *Journal of Accounting Research* 6 (Autumn, 1968): 77-159
- ✓ Baron, R.M.,& Kenny , D.A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic and statistical consideration. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1173-1.
- ✓ Becker, C., M. DeFond, J. Jiambalvo, and K. Subramanyam. (1998). The effect audit quality on earnings management. *Contemporary Accounting Research* 15 (1): 1 24.
- ✓ Chen, Yangyang; Podolski, Edward J.; & Madhu Veeraraghavan (2015). “Does Managerial Ability Facilitate Corporate Innovative Success?”. *Journal of Empirical Finance*, Forthcoming.
- ✓ Dechow, P. M. R. G. Sloan, & A. P. Sweeney. (2002). Detecting Earnings Management, *Accounting Review*, April, Pp. 193-225.
- ✓ Demerjian, Peter; Lev, Baruch; & Sarah McVay.(2012). “Quantifying Managerial Ability: A New Measure and Validity Tests.” *Management Science*, Vol 58, No.7: pp.1229-1248.
- ✓ Demerjian, P.R., Lev, B., Lewis, M.F., McVay, S.E. (2013). Managerial ability and earnings quality. *The Accounting Review*, 88(2), 463-498.
- ✓ De-jun, WU. (2009). What are affecting earnings quality: A summarization. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, Vol.5, No.5, pp. 53-58.
- ✓ Francis, J. and Smith, M., (2005), A re-examination of the persistence of accruals and cash flows, *Journal of Accounting Research*, 43 (3): 413–451.
- ✓ Givoly, D., C. K. Hayn, and A. Natarajan(2007) Measuring reporting.
- ✓ Hawkins Simon, Rohan Baxter, Hongxing He, Graham Williams, and Lifang GuUZ (1980), *Mathematical and Information Sciences,CSIRO An Empirical Comparison of Outlier Detection Methods*.
- ✓ Jensen, M.C (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure”, *Journal of Financial Economics* (October):Pp. 305-360.
- ✓ Krishnan, V. G., and C.Wang. (2015). the Relation between Managerial Ability and Audit Fees and Going Concern Opinions. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 34, No. 3, Pp. 139–160.
- ✓ Libby, R., and J. Luft.(1993). “Determinants of Judgment Performance in Accounting Settings: Ability, knowledge, Motivation and Environment”. *Accounting Organizations and Society*, vol.18, pp. 425–450.
- ✓ Lepak, D.P., Smith, K.G., Taylor, M.S. (2007). Value creation and value capture: A multilevel perspective. *Academy of Management Review*, 32(1), 180-194.
- ✓ Lee, Ch. Ch., Wang, Ch. W., Chiu, W. Ch., Tien, T. Sh. (2018). Managerial ability and corporate investment opportunity. *Journal of International Review of Financial Analysis*, 57: 66-76.
- ✓ Lim Edwin KiaYang .Ferdinand A. Gul .Mehdi Khedmati . Farshid Navissi (2018) Managerial Ability, Financial Distress, and Audit Fees. *ACCOUNTING HORIZONS American Accounting Association* Vol. 32, No. 1 . DOI: 10.2308/acch-51888 March 2018 .pp. 29–51.
- ✓ Madan, K. (2007). An analysis of the debt-equity structure of leading hotel chains in India. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 19(5), 397-414.
- ✓ Panayiotis, C.A., Daphna, E. (2016). The impact of managerial ability on crisis period corporate investment. www.ssrn.com.
- ✓ Revsine, L., Collins, D., Johnson, B., (1999). "Financial reporting and analysis", Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, pp.988.

- ✓ Scholer, F. (2004). "the quality of accruals and earnings and the market pricing of earnings quality", working paper arhus school of business, p.13.
- ✓ Shin Hyejeong . & Kim Su-In (2020) The Effect of Corporate Governance on Earnings Quality and Market Reaction to Low Quality Earnings: Korean Evidence. Received: 11 December 2018; Accepted: 20 .
- ✓ Theophilus Aguguom A. Appolos Nwaobia (2019) Earnings Persistence and Firm Performance: Implications of Analysts' Accurate Forecast Ability from the Emerging Market of Nigeria. September 2019 with 202 Reads DOI: 10.35248/2472-114X.19.7.197.
- ✓ Wang, Z., Chen, M.H., Chin, C.L., Zheng, Q. (2017). Managerial ability, political connections, and fraudulent financial reporting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36: 141-162.
- ✓ Wang, Z., Tan, J., Lin, Z., Dong, C. (2016). Auditor quality and IFRS information comparability. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 20(1), 114-129.

Investigating The Mediating Role of Managers' Ability to Influence the Quality of Profits on the Sustainability of Profits in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange

Arash Mohammadi Nafchi

Corresponding author, MSc., Department of Accounting, Faculty of Social Sciences,
Chahar-Mahal Bakhtiari Branch (Farsan), Iran, Gmail: Arashmohammadi70nafchi

Abstract

Objective:

The aim of this study was to explain the mediating role of managers' ability to influence the quality of profit on the sustainability of profits of companies listed on the Tehran Stock Exchange in the period 2013-2019.

Methods:

The research method in this research is applied in terms of purpose and descriptive correlation in terms of method. The data required to test the hypotheses were financial statements and notes of financial statements of Tehran Stock Exchange member companies. To explain the mediating role of managers' ability to influence the quality of profit on profit sustainability, Baron & Kenny's regression method (1986) was used.

Results:

The results confirm that there is a positive and significant relationship between profit quality and profit sustainability and there is a positive and significant relationship between profit sustainability and managers' ability. In other words, about 24% of the effect of profit quality on profit sustainability is more through the ability of managers (indirect or indirect effect) and about 76% of the effect of profit quality on direct profit sustainability.

Conclusion:

Research shows that empowered managers are expected to have a better and more accurate understanding of the company's situation due to access to the company's internal and confidential information, and can better predict the company's future performance and better understand and apply complex standards. They can lead to the improvement and strengthening of the quality and sustainability of profits in the company.

Keywords: Managerial Ability, Profit Quality, Profit Sustainability.

JEL Classification: G14